

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 6 1 D 1 0 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GOSPODARSTVO

Izpitna pola

Torek, 9. junij 2026 / 120 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

*Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, ravnilo ter
numerično žepno računalno brez grafičnega zaslona in možnosti simbolnega računanja.*

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani.

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov. Prvi del vsebuje 25 krajših nalog, drugi del pa 5 strukturiranih nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 70, od tega 35 v prvem delu in 35 v drugem delu. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Pri reševanju računskih nalog mora biti jasno in korektno predstavljena pot do rezultata z vsemi vmesnimi računi in sklepi. Rezultate zaokrožite na dve decimalni številki. Pri rezultatu mora biti vedno navedena tudi valuta oz. merska enota. V nasprotnem primeru se naloga oceni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 20 strani, od tega 3 prazne.

[illegible]

1. DEL

V nalogah od 1 do 9 obkrožite črko pred pravilno rešitvijo.

1. Ustanovili boste podjetje za prodajo lokalne hrane. Pred vstopom na trg želite preveriti svojo poslovno idejo, zato boste naredili SWOT analizo. To je analiza
 - A trajnostnega razvoja in monetarne politike.
 - B evropskega, azijskega in ameriškega trga.
 - C nabave, prodaje, trženja in računovodstva.
 - D prednosti, pomanjkljivosti, priložnosti in nevarnosti.

(1 točka)
2. V podjetju ModaMax, d. o. o., se ukvarjajo s spletno prodajo modnih oblačil. Njihova ključna naloga je, da z učinkovitim trženjem in ustreznim odnosom do kupcev povečajo prodajo svojih izdelkov. Osnovi cilj prodajne dejavnosti podjetja je
 - A doseči dobiček s prodajo blaga ali storitev.
 - B kupiti čim več izdelkov.
 - C zmanjšati stroške.
 - D zaposliti nove delavce.

(1 točka)
3. Skonto je odtegljaj od cene zaradi
 - A nakupa petih palet kemikalij.
 - B zaključka smučarske sezone.
 - C plačila pred dogovorjenim plačilnim rokom.
 - D napake na tekstilu.

(1 točka)
4. V koprski Sladoledarni so se odločili, da bodo v poletni sezoni številnim sladolednim okusom dodali dva nova veganska okusa sladoleda, ki ne vsebuje glutena. Dodajanje novih okusov izdelkov imenujemo
 - A klasifikacija izdelkov.
 - B diferenciacija izdelkov.
 - C diverzifikacija izdelkov.
 - D eliminacija izdelkov.

(1 točka)
5. V podjetju EkoGradnje, d. o. o., gradijo energijsko varčne hiše. Njihovo poslovanje poteka uspešno, saj je vrednost celotnih prihodkov višja od skupnih odhodkov. Iz podatkov, ki so navedeni, bi lahko izračunali
 - A likvidnost.
 - B produktivnost.
 - C poslovni izid.
 - D rentabilnost.

(1 točka)

6. Najpomembnejši pravni vir na področju ustanavljanja podjetij je
- A Zakon o gospodarskih javnih službah.
 - B Zakon o gospodarskih družbah.
 - C Zakon o sodnem registru.
 - D Zakon o zavodih.
- (1 točka)
7. Dom starostnikov ima nov, sodobno opremljen objekt za varovance, ki pa je zaprt zaradi pomanjkanja delovne sile. To je primer
- A neusklajenosti proizvodnih dejavnikov.
 - B neuspešne promocije podjetja.
 - C dobrega trajnostnega razvoja.
 - D napačnega dobavnega roka.
- (1 točka)
8. Kapitalski dobiček lastnika delnic se imenuje
- A dividenda.
 - B obresti.
 - C obveznica.
 - D koncentracija kapitala.
- (1 točka)
9. Mateja ima komisijsko prodajalno rabljenih otroških oblačil. Mateja deluje
- A v svojem imenu in za svoj račun.
 - B v svojem imenu in za tuj račun.
 - C v tujem imenu in za svoj račun.
 - D v tujem imenu in za tuj račun.
- (1 točka)

V nalogah od 10 do 15 smiselno povežite stolpca tako, da v levi stolpec napišete številko pripadajoče rešitve iz desnega stolpca.

10.

_____ vodenje	1	Pouk bo zaradi mature potekal po spremenjenem urniku.
_____ organiziranje	2	Ravnateljica se je na ministrstvu dogovarjala o izvedbi novih izobraževalnih programov.
_____ načrtovanje	3	Ravnateljica je razpisala prosta delovna mesta za naslednje šolsko leto.
_____ nadziranje	4	Zaposleni se morajo ob prihodu v šolo in odhodu iz nje evidentirati.
- (2 točki)

11.

_____ država blaginje	1	Zmanjševanje neenakosti in preprečevanje inflacije.
_____ temeljna ekonomska vprašanja	2	Dostop do interneta, umrljivost dojenčkov.
_____ temeljna naloga države	3	Kaj, koliko in za koga proizvajati?
_____ kazalnik življenjskih razmer	4	Enakomernejši gospodarski razvoj in višja življenjska raven.
- (2 točki)

12.

_____ primarna raziskava trga	1	Prodaja se bo v prihodnjem letu zaradi spremembe carinskih stopenj znižala za 35 %.
_____ sekundarna raziskava trga	2	Na spletni strani UMAR smo zasledili, da se bo gospodarska rast okrepila na 2,1 %.
_____ tržna prognoza	3	Na podlagi raziskav smo ugotovili, da so naši kupci v večini samski moški.
_____ tržna diagnoza	4	Ustno spraševanje smo izvedli na vzorcu 500 anketirancev.
- (2 točki)

13.

- _____ davčni register
- _____ sodni register
- _____ poslovni register
- _____ register učnih podjetij

- 1 Javna knjiga, namenjena vpisu in objavi podatkov o gospodarskih družbah.
- 2 Baza podatkov o vseh poslovnih subjektih s sedežem na območju Republike Slovenije.
- 3 Vodi ga Centrala učnih podjetij Slovenije.
- 4 Po vpisu v sodni register Finančna uprava RS gospodarski družbi dodeli davčno številko.

(2 točki)

14.

- _____ poslovna sposobnost
- _____ možnost posla
- _____ soglasna izjava volje
- _____ prostovoljnost

- 1 Po pregledu dokumentov so ugotovili, da navedeno zemljišče ne obstaja.
- 2 Mladoletnico je pri prodaji nepremičnine zastopal odvetnik.
- 3 Babica se je odločila, da bo prodala vinograd.
- 4 Kupec in prodajalec sta se dogovorila o nakupu in prodaji krmnih mešanic po telefonu.

(2 točki)

15.

- _____ časovna vloga
- _____ kreditna vloga
- _____ svetovalna vloga
- _____ prostorska vloga

- 1 Trgovina je odprla poslovalnico v bližini šolskega centra.
- 2 Trgovina odkupi jabolka od lokalnih kmetov, jih shrani v hladilnici, nato jih postopoma čez zimo prodaja.
- 3 Trgovec omogoča nakup ozimnice na potrošniški kredit.
- 4 Jože Novak je od trgovinskega podjetja prejel katalog o aktualni tedenski ponudbi.

(2 točki)

16. Navedene so štiri aktivnosti, ključne pri pripravi prodajne pogodbe. S števkami od 1 do 4 določite pravilni vrstni red, kako si sledijo spodaj navedene aktivnosti pri pripravi prodajne pogodbe.

- _____ Na podlagi dogovorjenih pogojev prodajalec pripravi osnutek pogodbe, druga stranka ga pregleda in predlaga morebitne popravke.
- _____ Po pregledu pogodbenih določil sledi podpis pogodbe s strani obeh pogodbenih strank.
- _____ Kupec in prodajalec se dogovorita o ključnih pogojih prodajne pogodbe, kot so kupnina, vrste blaga, rok dobave in plačilni pogoji.
- _____ Ko so vsi popravki potrjeni, prodajalec pripravi končni dokument, ki vključuje vse dogovorjene pogoje, pripravljen za podpis.

(1 točka)

17. Napišite DA, če je trditev o poslovnih subjektih pravilna, ali NE, če je napačna.

- Samostojni podjetnik ima status fizične osebe. _____
- Pri osebnih družbah družbeniki ne jamčijo za obveznosti družbe s svojim premoženjem. _____
- Za osebne družbe velja, da je njihova ustanovitev cenejša. _____
- Pri kapitalski družbi se za ustanovitev zakonsko zahteva osnovni kapital. _____

(2 točki)

18. Napišite DA, če je trditev o rasti in razvoju gospodarstva in EU pravilna, ali NE, če je napačna.

- Članstvo Slovenije v EU je prineslo slovenskim podjetjem težji dostop do opreme, znanja in tehnologije. _____
- Evrsko območje zahteva stabilne cene in zmerno zadolževanje. _____
- Gospodarska rast je eden od temeljnih ciljev gospodarjenja. _____
- Prehitra gospodarska rast ne vpliva na onesnaževanje okolja. _____

(2 točki)

19. Imenujte roke plačila v naslednjih primerih.

Primer	Rok plačila
Jana je obiskala kozmetični salon in opravila storitev nege obraza. Kozmetičarka ji je izstavila račun. Jana je storitev plačala preko spletne banke v osmih dneh.	
Znesek nakupa novega avtomobila je gospod Miran Zamuda plačal dan pred dobavo avtomobila preko UPN naloga.	
Miha je kupil novo vzmetnico preko spletne trgovine in se odločil za obročno odplačevanje preko Leanpaya.	
V podjetju so nabavili surovine za izdelavo izdelkov. Dobavitelj jim je izstavil račun z valuto 45 dni.	

(2 točki)

20. Posamezni trditvi v preglednici pripišite pojem, ki najbolje opisuje trditev. Izbirajte med naštetimi pojmi.

vizija

tržna diagnoza

poslanstvo

tržna prognoza

Trditev	Pojem
Postali bomo vodilni regijski proizvajalec in dobavitelj nizkoogljične električne energije po konkurenčni ceni, odličen v mednarodnem merilu. (Vir: https://www.gen-energija.si . Pridobljeno: 20. 5. 2025.)	
Dijaki učnega podjetja so se odločili, da bodo v šolskem letu sodelovali na dveh mednarodnih sejmihi. Predvideli so, da se bo prodaja zato povečala za 20 %.	

(2 točki)

V nalogah od 21 do 25 zapišite kratke odgovore.

21. Vodja investicij g. Širok je skupaj z vodstvom podjetja pripravil načrt vseh potrebnih investicij za električno samooskrbo v podjetju za naslednjih pet let. Katera oblika načrtovanja je to?

(1 točka)

22. V trgovskem podjetju so pri izračunu ugotovili, da je nabavna vrednost blaga 3.500,00 EUR, prodajna vrednost pa 4.250,00 EUR. Kako se imenuje razlika med nabavno in prodajno vrednostjo?

(1 točka)

23. Iztok je ob ustanovitvi s. p. napisal, da bo posle opravljal na naslovu Tovarniška 2, Celje. Kaj je določil?

(1 točka)

24. Kako se imenuje grafična ponazoritev organizacijske strukture v podjetju?

(1 točka)

25. Aljaž je uspešno opravil vozniški izpit. Pri zavarovalnici je sklenil zavarovanje za mladega voznika. Kako se imenuje oseba, ki sklene pogodbo z zavarovalnico?

(1 točka)

2. DEL

1. Dežnikarica Marija Lah je v Ljubljani še edina mojstrica stare obrti izdelave in popravila dežnikov. V delavnici dela od leta 1991, ko je njen oče dobil sivo mreno in je bila njena pomoč še kako dobrodošla. Po njegovi smrti se je odločila, da bo dežnikarstvu posvetila svoje življenje. Ker je njena obrt zanimiva tudi za turiste, se je povezala s Turizmom Ljubljana in podobno kot še pet drugih ljubljanskih obrtnikov v svoji delavnici ponuja pravo butično doživetje.

(Prirejeno po: <https://www.24ur.com/novice/slovenija/zadnja-deznikarica-v-ljubljani-nudi-pravo-buticno-dozivetje.html>.
Pridobljeno: 20. 5. 2025.)

- 1.1. Marija Lah je prevzela podjetje po očetu. Za kakšno obliko podjetništva gre?

(1 točka)

- 1.2. Naštejte dve prednosti prevzema takšnega podjetja.

(1 točka)

- 1.3. Navedite tri značilnosti obrtne dejavnosti.

(1 točka)

- 1.4. V kateri pravnoorganizacijski obliki, ki jih ureja Zakon o gospodarskih družbah, se najpogosteje opravlja obrtna dejavnost? Obkrožite pravilni odgovor.

samostojni podjetnik delniška družba družba z neomejeno odgovornostjo

(1 točka)

- 1.5. Ali za opravljanje obrtne dejavnosti potrebujemo dovoljenje?

(1 točka)

- 1.6. Za dežnikarico je pomembno tudi sodelovanje z drugimi deležniki. Navedite dva primera, kako bi Marija Lah svojo obrt lahko povezala s Turizmom Ljubljana.

(1 točka)

- 1.7. Marija Lah se želi v prihodnjem letu udeležiti obrtno-podjetniškega sejma. Za načrtovanje udeležbe bo pripravila gantogram. Navedite tri aktivnosti, potrebne za udeležbo na sejmu.

(1 točka)

2. Podjetje OLIVIA, d. o. o., ki se ukvarja z obdelavo oljčnih nasadov, pridelavo oljčnega olja in spletno prodajo oljčnega olja, je imelo v letu 2024 zaposlenih deset delavcev. V podjetju so v tistem letu pridelali 7.000 litrov oljčnega olja. Ker se je zmanjšalo povpraševanje po ekskluzivnem in visoko kakovostnem oljčnem olju, ga imajo zdaj na zalogi še 1.000 litrov. Preostalo olje so prodali po prodajni ceni 16,00 EUR/l (DDV ni vključen v ceno).

Pri pridelavi oljčnega olja je nastalo 9.100,00 EUR stroškov amortizacije, 24.000,00 EUR stroškov dela in 4,35 EUR materialnih stroškov za liter oljčnega olja.

- 2.1. Iz zgornjega besedila izpišite tri dejavnosti, s katerimi se ukvarja podjetje OLIVIA, d. o. o., in določite, v katero vrsto gospodarske dejavnosti uvrščamo posamezno dejavnost.

(2 točki)

- 2.2. Na osnovi stroškov, nastalih pri pridelavi oljčnega olja, izračunajte lastno ceno pridelave litra oljčnega olja in dopolnite poved.

Izračun:

Lastna cena je _____ EUR/l.

(1)

(1)

(2 točki)

- 2.3. V podjetju OLIVIA, d. o. o., prodajajo liter oljčnega olja po prodajni ceni brez DDV 16,00 EUR. Končnim potrošnikom obračunajo tudi DDV po znižani stopnji. Izračunajte, kolikšna je končna prodajna cena oljčnega olja z DDV, in dopolnite poved.

Izračun:

Prodajna cena z DDV je _____ EUR.

(1)

(1)

(2 točki)

- 2.4. Izračunajte ekonomičnost podjetja OLIVIA, d. o. o., in obkrožite pravilno rešitev.

Izračun:

Podjetje JE / NI poslovalo ekonomično.

(1)

(1)

(2 točki)

- 2.5. Podjetju OLIVIA, d. o. o., do konca prodajne sezone ni uspelo prodati celotne zaloge oljčnega olja. Direktor podjetja razmišlja o različnih načinih pospeševanja prodaje, saj bi rad zmanjšal zaloge in se izognil stroškom skladiščenja ter morebitnemu kvarjenju izdelka. Direktorju predlagajte tri različne ukrepe pospeševanja prodaje.

(1 točka)

3. Prejemnik nagrade Manager leta 2024 je Marko Lukić, direktor družbe Lumar, ki se ukvarja s proizvodnjo lesenih montažnih objektov.

Marko Lukić pravi, da jim v podjetju uspeva zato, ker živijo in dihamo »T.I.S.T.O.«. In kaj je TISTO? Trajnost, inovativnost, strast, timsko delo, odgovornost.

(Prirejeno po: <https://www.zdruzenje-manager.si/sl/novice/manager-leta-2024-je-marko-lukic-v-sloveniji-gradimo-najboljse-lesene-hise-na-svetu/>. Pridobljeno: 14. 4. 2025.)

- 3.1. Kdo so stranke podjetja Lumar, kadar izvajajo posel B2B?

(1 točka)

- 3.2. Direktor Lukić ugotavlja, da uspeh dandanes niso samo številke rasti, ampak tudi to, da podjetje jadra v smeri trajnostnega razvoja. Navedite tri cilje trajnostnega razvoja.

(1 točka)

- 3.3. Z avstrijskim kupcem so se v podjetju dogovorili za gradnjo hiše GreenLine M/1. Zapišite primer navadnega terminskega posla/roka za mesec avgust naslednje leto.

(1 točka)

- 3.4. Zaradi uvedbe visokih carin na ameriškem trgu je moral direktor čez noč sprejeti pomembno odločitev, ki jo je predstavil na sestanku. Od zaposlenih je zahteval, da spremembo uvedejo takoj, brez ugovaranja. Kateri slog vodenja je uporabil v tem primeru?

(1 točka)

- 3.5. Ime podjetja LUMAR je sestavljeno iz priimka in imena ustanovitelja (LU – Lukić, MAR – Marko). Navedite dve omejitvi oz. prepovedi pri izbiri imena.

(1 točka)

- 3.6. Poleg podjetja Lumar se s proizvodnjo lesenih montažnih objektov ukvarja tudi podjetje Marles. Kako imenujemo razmerje med podjetjema Lumar in Marles, če podjetji tekmujeta na trgu s cenami in ponudbo?

(1 točka)

4. Medis posluje že več kot tri desetletja in v tem času so postali vodilno samostojno podjetje za trženje inovativnih zdravil in medicinske opreme na trgih srednje in vzhodne Evrope. Njihovo poslanstvo je, da tudi najnovejša zdravila pripeljejo na trge manjših držav, v katerih poslujejo. Na trgih zunaj Slovenije ustvarijo 70 odstotkov prihodkov. V Medisu je skupaj s sodelavci v tujini trenutno zaposlenih skoraj 400 ljudi. V letu 2023 je podjetje ustvarilo 138.459.818,00 EUR prihodkov in 130.453.271,00 EUR odhodkov. Kapital podjetja je znašal 51.210.789,00 EUR.

(Prirejeno po: <https://www.medis.com/si/?r=1>. Pridobljeno: 12. 11. 2024.)

- 4.1. Kam bi uvrstili farmacevtsko podjetje Medis po velikosti glede na število zaposlenih?

(1 točka)

- 4.2. Poleg podjetja Medis na slovenskem trgu poslujejo še tri podjetja z isto dejavnostjo. Navedite stopnjo konkurence v tem primeru.

(1 točka)

- 4.3. Dve farmacevtski podjetji sta se dogovorili za cene zdravil na debelo, ki jih bosta prodajali javnim zavodom. Kako imenujemo tak dogovor?

(1 točka)

- 4.4. Izračunajte vrednostno produktivnost dela in dopolnite poved.

Izračun:

(1)

Vrednostna produktivnost je _____ EUR/zaposlenega.

(1)

(2 točki)

- 4.5. Izračunajte donosnost (profitno mero) podjetja in dopolnite poved.

Izračun:

(1)

Podjetje je na 100,00 EUR vloženega kapitala ustvarilo _____ EUR dobička.

(1)

(2 točki)

5. V skupini Don Don opažajo, da je trg kruha v Sloveniji kakovosten in raznovrsten, trgovci pa so predvsem med korono prepoznali pomen lokalnih dobaviteljev. Pri tem kupci ob navezavi na tradicijo povprašujejo tudi po novih trendovskih izdelkih. Tako so v Pekarni Grosuplje lani med drugim razvili nov proteinski kruh brez kvasa, v sodelovanju s pionirji veganske kuhinje v Sloveniji Grashka pa je nastal prvi veganski sendvič znamke Tvojih pet minut.

Lani je Don Don v Kranju proizvedel več kot 50 milijonov krofov, več kot polovico jih je prodal na tujem, predvsem na Hrvaškem, v Srbiji, Bosni in Hercegovini, Črni gori in Makedoniji, pa tudi v Bolgariji, Romuniji, na Madžarskem, Slovaškem in Češkem. V vseh teh državah je skupina v zadnjih dveh letih vzpostavila tudi hčerinska podjetja.

(Prirejeno po: <https://www.finance.si/manager/top-101-kako-je-metliski-don-don-postal-balkanski-don-pekarske-industrije/a/9028003>. Pridobljeno: 17. 10. 2024.)

- 5.1. Kakšen tip izdelave/proizvodnje imajo v Pekarni Grosuplje?

(1 točka)

- 5.2. Skupina Don Don ima v lasti prepoznavni blagovni znamki Pekarna Grosuplje in Tvojih 5 minut.

Obkrožite, za katero vrsto blagovnih znamk gre:

proizvodna blagovna
znamka

trgovinska blagovna
znamka

storitvena blagovna
znamka

(1 točka)

- 5.3. Kako imenujemo uvedbo novega izdelka na trgu?

(1 točka)

- 5.4. Podjetje Don Don je ustanovilo svoja hčerinska podjetja v različnih državah. Kako se imenuje podjetje, ki ustanovi hčerinska podjetja v različnih državah?

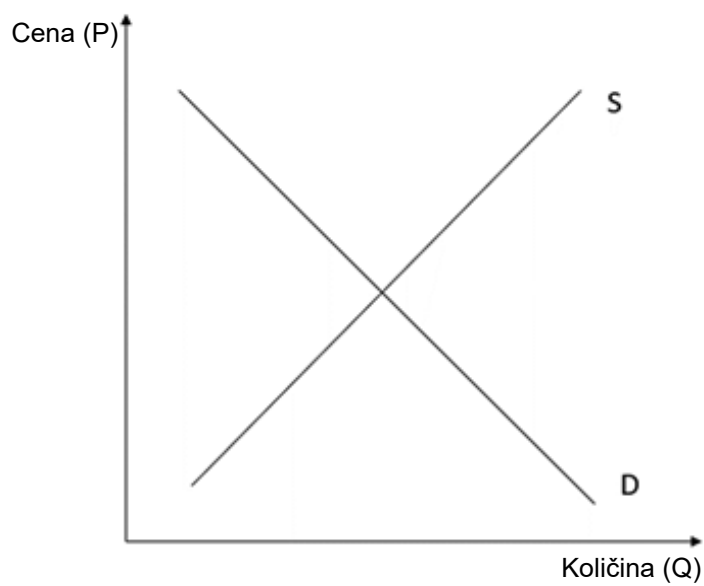
(1 točka)

- 5.5. Navedite dva razloga za investicije skupine Don Don v drugih državah.

(1 točka)

- 5.6. V trgovini Spar so ugotovili, da so se povišali stroški energije in logistike. Zato bodo veganske sendviče Pekarne Grosuplje podražili, kar bo povzročilo tudi spremembo pri povpraševanju. Na spodnji graf vrišite spremembo zaradi podražitve veganskega sendviča.

(1 točka)

Prazna stran

Prazna stran

Prazna stran